

УДК 364.4-053.2(420)(092)
DOI 10.31654/2663-4902-2019-PP-3-110-116

Лісовець О. В.

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної педагогіки
і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

РОЛЬ Е. ДЖЕББ У СТАНОВЛЕННІ МІЖНАРОДНОГО РУХУ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ

У статті розповідається про одну з основоположниць соціальної роботи і, зокрема, соціальної допомоги вразливим категоріям дітей та сім'ям з дітьми у міжнародному масштабі, громадську діячку, захисницю прав дітей, англітку Еглантин Джебб.

Розкриваються основні етапи життя, громадської діяльності Е. Джебб, її внесок у розвиток соціальної роботи та становлення прав дитини.

Визначено чинники формування соціально-орієнтованих поглядів Е. Джебб та її громадської активності у сфері благодійної діяльності.

Проаналізовано практику допомоги людям, що постраждали під час воєнних конфліктів у різних країнах, яка сприяла кристалізації поглядів та переконань Е. Джебб у необхідності організованого і систематичного захисту вразливих категорій населення, особливо – дітей.

Встановлено роль Е. Джебб в організації міжнародного руху допомоги дітям і захисту їх прав. Охарактеризовано "Женевську декларацію" як перший міжнародний документ, в якому проголошувались права дитини. Показано вплив даного документа на становлення сучасної міжнародної системи захисту прав дитини.

Наведено сучасний стан та масштаби і напрями діяльності створеної Е. Джебб міжнародної організації "Врятуємо дітей", її роль у сприянні негайним і стійким змінам для дітей у всьому світі.

Ключові слова: права дитини, соціальна допомога, Женевська декларація, "Врятуємо дітей", міжнародний рух захисту дітей.

Постановка проблеми. Сьогодні світова громадськість постійно звертається до проблем розвитку, виховання, освіти підростаючого покоління, захисту прав та інтересів дітей, недопущення їх дискримінації, жорстокого поводження з дітьми. Особливої уваги потребують діти, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів та які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів. На жаль, ця проблема актуальна нині і для України, яка постійно стикається з питаннями організації і надання соціальної допомоги, підтримки і захисту дітям, сім'ям з дітьми, які є переселенцями чи жертвами внаслідок подій на Сході нашої держави. У цьому контексті важливо вивчати світовий досвід організації, принципів і механізмів такої допомоги, заручатись міжнародною підтримкою і використовувати ресурси громадських об'єднань і благодійних фондів. Такий досвід налічує вже більше ста років, а біля витоків міжнародного руху захисту дітей стоїть непересічна постать світової історії – англітка Еглантин Джебб (Eglantyne Jebb). Саме вона стала людиною, яка вперше на міжнародному рівні озвучила необхідність звернення особливої уваги до проблем захисту дитини, дотримання її основних прав, які сьогодні втілені у Конвенції ООН про права дитини 1989 року. Саме вона заснувала одну з найбільш впливових міжнародних громадських організацій "Врятуємо дітей", яка і нині надає допомогу дітям в усіх регіонах світу. Тому є актуальна потреба дослідження і висвітлення біографії людини, яка, не маючи власної сім'ї, незважаючи на серйозну хворобу, присвятила себе справі покращення життя дітей у всьому світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед дослідників життєвого та професійного шляху Еглантин Джебб можна виділити Ф. Вільсон, К. Маллі, Р. Мартіна, Л. Махуд, Е. Фаллера, А. Цівінські та ін. Українськими науковцями ґрунтовних

досліджень, присвячених вивченню біографії, поглядів та соціально спрямованої діяльності Е. Джебб, не проводилось.

Мета дослідження. Метою даної публікації є розкриття основних етапів життєвого та професійного шляху Еглантин Джебб, аналіз теоретичних та практичних аспектів її соціально спрямованої діяльності, значення та місця в історії соціальної роботи і зокрема, у становленні міжнародного руху захисту дітей.

Основний матеріал і результати дослідження. Коротко зупиняючись на біографії Е. Джебб, відмітимо, що народилась вона 25 серпня 1876 року у графстві Шропшир (Англія) четвертою дитиною в родині Артура та Еглантин Луїзи Джебб, в якій, окрім неї, було ще п'ятеро дітей (2 брати і 3 сестри). Дитинство Еглантин минуло в Елсмері (Ellesmere) в північному Шропширі. Територія великого замиського будинку її сім'ї сприяла численним іграм Еглантин з братами і сестрами, в яких вона була дуже винахідливою. Біографи вказують, що Еглантин також дуже любила читати, складати історії і розповідати їх своїм братам і сестрам. Цікавий факт, що протягом трьох років Еглантин видавала сімейну газету і постійно умовляла всю сім'ю писати статті (листи, вірші, есе) [12]. Дослідники відмічають, що в неї на все життя залишилось захоплення плавати та їздити верхи на коні. (Її колеги згадували про тривалі прогулянки Еглантин природою в сільській місцевості, походи в гори. Часто згадується і той факт, що проєкт Декларації прав дитини Джебб розробила під час підйому на гору Салев в Альпах [2]).

Батько був проти ідеї Еглантин навчатися в університеті, мріючи про її вдале заміжжя. І тільки під впливом своєї сестри Луїзи, яка проживала разом з ними і значно вплинула на освіту, виховання та формування світогляду Еглантин, він згодився відпустити дочку на навчання в коледж леді Маргарет в Оксфорді, де вона з 1895 р. вивчала історію. Саме там її зацікавили питання соціальної нерівності, допомоги малозабезпеченим, "бажання зробити щось корисне не залишало її ні на хвилину", як згадувала її сестра Дороті [2].

На думку дослідників, на формування активної громадської позиції також значно вплинула родина та найближче оточення Еглантин. Діти в родині Джебб росли з любов'ю до простого життя країни, члени родини особистим прикладом налаштовували на громадську соціально спрямовану діяльність та благодійність. Зокрема:

мама, Еглантин Луїза Джебб (Тай) (1845–1925), була засновницею Асоціації домашнього прикладного мистецтва (Home Arts and Industries Association), що допомагала людям в сільській місцевості дізнатись про прикладне мистецтво, дітям з бідних сімей оволодіти різними ремеслами (різьба по дереву, гончарство, прядіння, ткацтво). Асоціація мала від 70 до 80 філіалів в різних містах та селах, щорічно проводила мистецькі виставки, які відвідували відомі люди та члени королівської сім'ї [7, с. 26];

батько, Артур Тревор Джебб (1839–1894), працював адвокатом, мав гарну освіту й енциклопедичні знання. Завжди брав активну участь у вирішенні соціальних питань. Він був щедрою людиною, до якої завжди могли звернутися за допомогою. Як приклад, протягом 50 років сім'я Джебб святкувала різдвяний обід разом зі своїми працівниками [12];

серед братів і сестер слід виділити Луїзу ("Лілль"), яка була керівницею сільськогосподарського товариства (Agricultural Organization Society (AOS)), а в Першу світову війну допомагала у створенні "Жіночої землеробної армії" (Women's Land Army), створеної для заміни на фермах чоловіків, які пішли на війну; та Дороті ("Дора"), яка в майбутньому стала вірною партнеркою Еглантин у створенні та діяльності фонду "Врятуємо дітей".

Дослідження біографії Е. Джебб дозволяє виділити три основні етапи становлення її як громадської діячки і реформаторки в соціальній сфері:

1895–1908 рр. – формування соціально-орієнтованих поглядів, громадська активність;

1913–1919 рр. – практика допомоги людям, що постраждали під час воєнних конфліктів;

1919–1928 рр. – організація руху допомоги дітям і захист їх прав.

Переконані, що *перший етап* становлення Е. Джебб як громадської діячки і реформаторки в соціальній сфері продовжувався до 1908 р. У цей період вона не змогла знайти себе на вчительській ниві і була залучена до роботи Благодійного товариства "Charity Organization Society" (COS) в Кембріджі. Слід зазначити, що в цей час Е. Джебб займається і науковою діяльністю. Вона написала книгу "Cambridge: A Study in Social Questions" (1906), що ґрунтувалася на науковому дослідженні стану бідності в місті, в якій приходиться до висновку, що подолання соціальних проблем є одним з головних завдань нації, і зокрема середнього класу як основи сучасного суспільства, є громадянським обов'язком, який можна виконати лише спільними зусиллями [5, с. 271]. Ця книга та її робота в COS сформуливали погляди Еглантин на соціальну роботу, на шляхи ефективного здійснення благодійної діяльності.

Другий етап соціально-громадської діяльності Е. Джебб ми хронологічно визначаємо 1913–1919 роками, коли після тривалого лікування від тяжкої хвороби вона активно займається проблемами людей, які постраждали під час військових конфліктів. Так, під час Балканської війни в 1913 році Джебб працювала в Македонії (в Скоп'є та Призрені) на македонський Фонд допомоги, який розподіляв допомогу серед біженців. Вона була вражена спустошеннями, стражданнями біженців, та власним безсиллям надати їм достатню допомогу. "Я повинна повернутися до Англії, – написала вона. – Люди помирають, помирають, помирають" [11, с. 142].

Її звіт македонському Фонду допомоги показав, що вона вже сформувала тверді переконання про те, що має бути зроблене для допомоги цивільним особам, які потрапили в зону конфлікту.

У 1916 році Еглантин починає активно допомагати сестрі Дороті в "Кембріджському журналі" у висвітленні справжньої сторони Першої світової війни. Журнал був для сестер не лише роботою, але і робить їх одними з найкраще інформованих людей в Англії про стан європейського суспільства в кінці війни (величезний брак продовольства, одягу, інших предметів першої необхідності).

Після закінчення Першої світової війни сестри були вражені її наслідками, особливо становищем дітей. Близько 13 мільйонів дітей потребували термінової допомоги, а більше чотирьох мільйонів дітей в Центральній і Східній Європі загинули або померли [10, с. 88]. Саме тому на початку 1919 р. Дороті і Еглантин були серед засновників Ради боротьби з голодом (Fight the Famine Council), сформованої для лобювання уряду, щоб припинити післявоєнну блокаду Німеччини та Австрії і надати допомогу голодуючим та хворим дітям в цих країнах. Сестри активно пропагували за звернення уваги як уряду, так і простих громадян на проблеми постраждалих внаслідок воєнних дій.

Нарешті, аналізуючи *третій етап* соціально-громадської діяльності Е. Джебб, наголосимо, що він пов'язаний з акцентуванням її уваги на проблемах і потребах дітей, на закріпленні їх прав на світовому рівні. Початок був покладений заснуванням Фонду "Врятуємо дітей" (The Save the Children Fund) як окремого комітету для дітей і спеціального фонду для збору грошей на їжу для постраждалих країн. Перше представництво фонду було відкрите в графстві Файф у Шотландії в 1919 році, а вже до кінця 1921 у всій Великобританії їх налічувалося близько 300.

Вже за перший рік своєї діяльності фонду удалося зібрати більше 400 тисяч фунтів стерлінгів (що сьогодні було б еквівалентне 8 мільйонам ф. ст.), які відразу ж пішли на закупівлю молока, оснащення лікарень і одяг для дітей, які постраждали від голоду в роки війни. В цілому, від самого початку своєї діяльності фонд мав великий успіх, отримуючи пожертвування з усіх куточків країни (від 2 шилінгів до 10 тисяч ф. ст.). Лише через декілька тижнів після його створення фонд "Врятуємо дітей" вже доставляв допомогу до Німеччини і Австрії.

Вже тоді Еглантин сформулировала один з основних принципів роботи фонду: "Будь-яка війна обертається проти дітей" [12]. Активна діяльність фонду сприяла тому, що більшість людей у Великобританії були готові дати пожертвування для допомогти дітям, що голодують в колишніх ворожих державах. Зібрані в 1919 році 400 000 ф. ст. були озвучені у рекламній кампанії в пресі, яка розпочалась в березні 1920 року за ініціативи Е. Джебб, яка вважала, що фонд "Врятуємо дітей" має бути

сучасною, діловою організацією. Вона сміливо використовувала досвід роботи кращих торгівельних та промислових підприємств; залучила до роботи висококваліфікованих фахівців різних галузей – лікарів, журналістів, підприємців.

Але діяльність фонду зустрічала і протидію з боку громадськості. Протягом 1919–1920 років в бік фонду "Врятуємо дітей" неодноразово висловлювались протести, оскільки фонд допомагав як переможцям Першої світової війни, так і переможеним. На що Е. Джебб, згідно з цитатою, наведеною в одній з її біографій, заявила: "Фонд "Врятуємо дітей" працює поза політикою, расою або релігією. Дитина є дитина – червона або біла, коричнева або чорна" [12]. Твердим переконанням Е. Джебб було те, що "єдиною міжнародною мовою може бути лише плач дитини" [8, с. 273].

На момент заснування фонду "Врятуємо дітей" Еглантин Джебб було 43 роки, і в наступні 9 років він став всім її життям. Вона надихала всіх власною відданістю, самопожертвуванням цьому руху. Висока, тендітна, з довгим білим волоссям, вона навіть отримала прізвисько "Біле Полум'я" за силу волі, енергію і погляди, які просували її справу [8, с. 32].

Головним досягненням на цьому етапі ми визначаємо налагодження міжнародного діалогу і співробітництва з вирішення проблем дітей. Е. Джебб намагалась створити Дитячий міжнародний союз як об'єднання служб охорони дитинства, які б не лише розподіляли кошти фондів, але також діяли як центр наукових досліджень у сфері дитячого добробуту, сприяли подоланню в кожній країні расової, релігійної або політичної дискримінації дітей. Джебб розуміла, що фонд "Врятуємо дітей" має бути більше, ніж організація допомоги в надзвичайних ситуаціях, і перетворитися на організацію, яка б донесла до громадськості потреби і становище всіх дітей, вказала, що права і добробут дітей є головними проблемами в усьому світі.

У результаті в 1920 р. в Женеві Е. Джебб засновує Міжнародний союз "Врятуємо дітей" ("Save the Children International Union"), швидко налагоджуючи прекрасні відносини з іншими організаціями, що діюли в Женеві, включаючи "Червоний Хрест", який став надійним партнером новоствореного об'єднання. Міжнародний союз "Врятуємо дітей" успішно розвивається по всій території Британської імперії, в Ірландії, Сполучених Штатах, Скандинавії і багатьох інших країнах. Завдяки діяльності фонду було надано допомогу дітям в Німеччині, Австрії, Угорщині, Бельгії, Франції, на Балканах, вірменським біженцям у Туреччині, дітям в Поволжі та ін.

Слід зазначити, що Е. Джебб не була першою, хто звернув увагу на необхідність спеціального захисту дитини, але саме вона зуміла вперше закріпити основні принципи цього захисту в офіційному документі на міжнародному рівні.

У 1923 р. Е. Джебб пише Декларацію про права дитини, яка вперше була опублікована в журналі "Діти світу", що видавався фондом "Врятуємо дітей". Декларація була відразу ж прийнята Міжнародним союзом "Врятуємо дітей", а в 1924 році (завдяки лобюванню Е. Джебб) її було схвалено і п'ятою Асамблеєю Ліги Націй. Важливо, що Ліга Націй закликала своїх членів, усе світове співтовариство не тільки керуватися принципами декларації, але й широко розповсюджувати її через засоби масової інформації серед учителів, суспільних діячів. Саме цей документ, більш відомий під назвою *Женевська декларація*, поклав початок міжнародному руху за права дитини. В ньому проголошувалось, що "чоловіки і жінки всіх національностей, визнаючи, що діти повинні отримувати все краще, що є в людства, проголошують і беруть свої зобов'язання незалежно від раси, національності або віросповідання:

1. Дитині слід забезпечити умови – як матеріальні, так і духовні – необхідні для її нормального розвитку.
2. Голодну дитину слід нагодувати, хвору – лікувати, відстаючій дитині – допомогти, що порушує дисципліну – перевиховати, дітей-сиріт і безпритульних – прихистити і надати їм допомогу.
3. Дитина повинна отримувати первинну допомогу у важкий час.
4. Дитина повинна мати можливість заробляти собі на життя і бути захищеною від будь-яких форм експлуатації.

5. У дитини необхідно виховати розуміння того, що будь-який її талант повинен служити на благо суспільства" [10, с. 155].

Значення цього дітища Е. Джебб важко переоцінити. Пізніше кількість положень декларації було розширено до семи, а в 1959 р. вони стали основою для створення і прийняття Організацією Об'єднаних Націй *Декларації про права дитини*.

На жаль, Е. Джебб не змогла реалізувати усі свої плани та ідеї допомоги дітям в усьому світі. В 1928 р. вона перенесла 3 операції, а 17 грудня 1928 р. після інсульту Е. Джебб померла в Женеві у віці 52 роки.

Висновки. Який спадок залишила після себе жінка, яка все життя присвятила справі захисту дітей та покращення їх життя? Е. Джебб сформулювала дуже чіткі принципи дії, які залишаються актуальними навіть сьогодні через тривалий час після її смерті. Ці *принципи* полягають в наступному:

- Надання допомоги має бути заздалегідь спланованим і заснованим на наукових методах.
- Надання допомоги повинні передувати ретельні дослідження.
- Допомога має бути спрямована на сім'ю в цілому.
- Допомога повинна надаватися за потребою, а не за належністю дитини до певної раси, релігії і т. д.
- Допомога має бути конструктивною і вагомою.
- Допомога повинна стимулювати до самопомоги.
- Допомога повинна вносити новизну і бути прикладом дій для інших.

Міжнародний альянс "Врятуємо дітей", заснований Е. Джебб, сьогодні об'єднує 28 національних організацій по всьому світу. Нині "Врятуємо дітей" є найбільшою в світі неурядовою та нерелігійною організацією, що працює на користь дітей і для поліпшення їх життя у більш ніж 120 країнах світу. Мета організації полягає у сприянні негайним і стійким змінам для дітей у всьому світі. Завдання діяльності спрямовані на те, щоб:

- у всьому світі поважали і цінували дітей,
- у всьому світі прислухалися до думки дітей,
- у дітей у всьому світі була надія і рівні можливості [9, с. 3].

І, нарешті, найзнаменнішим внеском Е. Джебб у вирішення проблем захисту дітей стала написана нею Декларація про права дитини, яка була не лише амбітною заявою, але й офіційно визнаним документом, що містить чіткі правила і норми. Декларація дійсно змогла змінити ставлення людей у всьому світі до проблем дітей. Можна сміливо стверджувати, що Еглантин Джебб є однією з небагатьох людей, які залишили такий вагомий позитивний спадок для людства, спрямований на формування світу соціального добробуту.

Література

1. Cywiński A. (2014) Eglantyne Jebb i jej wkład w rozwój praw dziecka. *Rocznik Pedagogiczny*, 37.
2. Eglantyne Jebb. URL: <http://www.information-britain.co.uk/famousbrits.php?id=2420>
3. Fuller E. (1953) Her fighting line Eglantyne Jebb and the Save the Children Fund. London: Edinburgh House Press. 23 p.
4. Fuller E. (1967) She championed children the story of Eglantyne Jebb. London: Save the Children Fund. 26 p.
5. Jebb E. (1906) Cambridge: A Study in Social Questions. Cambridge: Macmillan & Bowes. 274.
6. Martin R. G. (1969) Save the children: the story of Eglantyne Jebb. London: Lutterworth P. 95 p.
7. Mahood L. (2009) Feminism and voluntary action Eglantyne Jebb and Save the Children, 1876–1928. New York: Palgrave Macmillan. 291 p.
8. Mulley C. (2009) The Woman Who Saved the Children: a biography of Eglantyne Jebb, founder of Save the Children. Oxford: Oneworld. 387 p.
9. Save the Children – International Annual Review 2009. 2010. 32 p.
10. Veerman P. E. (1992) The Rights of the Child and the Changing Image of Childhood. Boston: Martinus Nijhoff Publishers. 656 p.

11. Wilson F. M. (1967) *Rebel daughter of a country house: the life of Eglantyne Jebb, founder of the Save the Children Fund*. London: Allen & Unwin., 228 p.
12. Yates M. Eglantyne Jebb. URL: <http://www.leader-values.com>

References

1. Cywiński, A. (2014). *Eglantyne Jebb i jej wkład w rozwój praw dziecka* [Eglantyne Jebb and its contribution to the development of children's rights]. *Rocznik Pedagogiczny – Pedagogical Yearbook*, 37 [in Poland].
2. *Ehlantyn Dzhebb* [Eglantyne Jebb]. URL: <http://www.information-britain.co.uk/famousbrits.php?id=2420> [in English].
3. Fuller, E. (1953). *Yii boiova liniia Ehlantyn Dzhebb ta Fond "Vriatuvaty ditei"* [Her fighting line Eglantyne Jebb and the Save the Children Fund]. London: Edinburgh House Press [in English].
4. Fuller, E. (1967). *Vona pidtrymuvala ditei istorieiu Ehlantina Dzhebb* [She championed children the story of Eglantyne Jebb]. London: Fond zberezhenia ditei [in English].
5. Dzhebb, E. (1906). *Kembrydzh: doslidzhennia sotsialnykh pytan* [Cambridge: A Study in Social Questions.]. Kembrydzh: Macmillan & Bowes.
6. Martin, R.H. (1969). *Vriatuite ditei: istoriia Ehlantina Dzhebb* [Save the children: the story of Eglantyne Jebb]. London: Lutervort P. [in English].
7. Mahood, L. (2009) *Feminizm ta dobrovillni dii Ehlantyn Dzhebb ta vriatui ditei, 1876–1928* [Feminism and voluntary action Eglantyne Jebb and Save the Children, 1876–1928]. Niu-York: Palgrave Macmillan [in English].
8. Mulley, C. (2009) *Zhinka, yaka vriatuvava ditei: biohrafia Ehlantyn Dzhebb, zasnovnytsi Save the Children* [The Woman Who Saved the Children: a biography of Eglantyne Jebb, founder of Save the Children]. Oksford: Svit [in English].
9. *Vriatui ditei – Mizhnarodnyi shchorichnyi ohliad 2009* [Save the Children – International Annual Review 2009]. (2010) [in English].
10. Vierman, P.E. (1992). *Prava dytyny ta minlyvyi obraz dytynstva* [The Rights of the Child and the Changing Image of Childhood]. Boston: Vydavnytstva Martynusa Nioffa [in English].
11. Wilson, F.M. (1967). *Donka povstantsiv zamiskoho budynku: zhyttia Ehlantina Dzhebb* [Rebel daughter of a country house: the life of Eglantyne Jebb, founder of the Save the Children Fund]. London: Allen & Unwin [in English].
12. Yeits, M. *Ehlantyn Dzhebb* [Eglantyne Jebb]. URL: <http://www.leader-values.com> [in English].

Лисовец О. В.

доктор педагогических наук, доцент, профессор кафедры социальной педагогики и социальной работы Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя

Роль Э. Джебб в становлении международного движения защиты детей

В статье рассказывается об одном из основоположников социальной работы и, в частности, социальной помощи уязвимым категориям детей и семьям с детьми в международном масштабе, общественного деятеля, защитника прав детей, англичанку Эглантин Джебб.

Раскрываются основные этапы жизни Э. Джебб, общественной деятельности, ее вклад в развитие социальной работы и становления прав ребенка.

Определены факторы формирования социально-ориентированных взглядов Э. Джебб и ее общественной активности в сфере благотворительной деятельности.

Проанализирована практика помощи людям, пострадавшим во время военных конфликтов в различных странах, которая способствовала кристаллизации взглядов и убеждений Э. Джебб в необходимости организованной и систематической защиты уязвимых категорий населения, особенно – детей.

Установлена роль Э. Джебб в организации международного движения помощи детям и защите их прав. Охарактеризована "Женевская декларация" как первый международный документ, в котором провозглашались права ребенка.

Показано влияние данного документа на становление современной международной системы защиты прав ребенка.

Приведены современное состояние, масштабы и направления деятельности созданной Э. Джебб международной организации "Спасите детей", ее роль в содействии немедленным и устойчивым изменениям для детей во всем мире.

Ключевые слова: права ребенка, социальная помощь, Женевская декларация, "Спасите детей", международное движение защиты детей.

Lisovets Oleg

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work of Nizhyn Mykola Gogol State University

E. Jebb's role in establishing international movement of child protection

The article refers to Eglantine Jebb, one of the founders of social work, and in particular, social assistance to vulnerable categories of children and families with children on an international scale, a public figure, a child rights defender. The main stages of her life, social activity, contribution to the development of social work and the formation of the rights of the child are revealed.

The factors of formation of socially oriented views of E. Jebb and her social activity in the sphere of charitable activity are determined.

The practice of helping people affected by military conflicts in different countries is analyzed, which has contributed to the crystallization of the views and beliefs of E. Jebb in the need for organized and systematic protection of vulnerable categories of population, especially children.

The role of E. Jebb in organizing an international movement to help children and protect their rights is established. The Geneva Declaration is described as the first international document to proclaim the rights of the child. The impact of this document on the development of a modern international system of protection of the rights of the child is shown.

The current status and scope and activities of E. Jebb, an international organization "Save the Children", and its role in promoting immediate and sustainable change for children around the world, are outlined.

Key words: child rights, social assistance, Geneva Declaration, "Save the Children", international movement for the protection of children.